

Budapeşte, 23.IV. 1960

Saygıdeğer profesör bey,

11.IV.1960 tarihli mektubunuz için Size en içten şükranlarımı ifade etmeme müsaade etmenizi istirham ediyorum. Bana olan güveniniz için çok teşekkür ediyorum, zira bu, günümüz şartlarında çok onur vericidir.

Mektubunuz ona en ihtiyacım olan zamanda geldi. Eğer gelmemiş olsaydı işlerim bir miktar karışacaktı. Bu işler mektubunuzun gelmesiyle yoluna girmiş oldu. Bunun sonucu olarak Üniversite Sizi dört haftalığına (gayrı resmi olarak) Macaristan'a davet ediyor. Bunun nasıl olduğunu kısaca bahsetmeme müsaade ederseniz bu işin nasıl bir süreç izlediğini anlayacaksınız.

İstanbul'a seyahat etmeme izin verilmesi için dilekçe verdiğimde seyahate maddi engellerin mani olmaması için seyahatim için döviz talep etmediğime dair resmi bir beyan vermem gerekiyordu. Çünkü bu beyana göre İstanbul'da Profesör Gökbilgin beni misafir edecek, buna karşılık olarak Budapeşte'ye gelişinde ben kendisini misafir edecektim. Karşılık olarak Sizi misafir etmek istediğimi yazınca (dilekçemi inceleyen) Eğitim Bakanlığı geçen ay ortasında dilekçemi bu karşılıklı seyahat hakkında özellikle de Sizin en kısa zamanda Macaristan'a davet edilip edilmeyeceğiniz hakkındaki düşüncelerini bildirmeleri amacıyla Dışişleri Bakanlığı'na gönderdi. Bu konu hakkında önceki mektubumda da yazmış olmalıyım, amacım konudan tekrar bahsetmek değildi. Zira İstanbul'daki Macaristan konsolosunun Sizin hakkınızda ancak ve ancak mükemmel bir görüş bildireceğini bilmeme rağmen konunun gidişatından çok emin değildim. Ama sırası gelmişken söyleyeyim. İstanbul'daki Macaristan konsolosu hakkınızda öylesine mükemmel bir görüş bildirdi ki, Dışişleri Bakanlığı sadece bizim"karşılıklı gidiş gelişimizi" uygun görmekle kalmayıp Eğitim Bakanlığı'na direkt olarak Sizin resmi olarak davet edilmenizi de önerdi. Böylece evvelsi gün Bakanlık benden Sizi benim yerime onların (Bakanlık) ve üniversitenin davet etmesi konusunda talepte bulundular. Bu esnada Hasan Eren'in davet edilmesi de gündeme geldi, onun daveti ya İstanbul Macar konsolosu ya da Eğitim Bakanlığı'nda müdür olan Ferenc Kovacs bey tarafından önerildi. Kendisi Hasan Eren Bey'i Eötvös Kollegium'dan tanımaktadır. Ben bir aylığına İstanbul'a gideceğim için Sizi de bir aylığına yani dört haftalığına ve benim önerim üzerine ekim ayında (Macaristan'a) davet edecekler. Doğruyu söylemek gerekirse bu işin gerçekleşmesinde

Başbakan Menderes'in Moskova'ya davet edilmesinin de büyük ölçüde yardımı oldu. Hakikatte bu olay Türk-Macar ilişkilerinin düzelmesini de sağlayabilir. Nitekim böyle durumlarda diğerleri de birilerini davet etmek ve olağan akışında giden uluslararası ilişkileri düzeltmek amacıyla büyük devlet adamlarının izinden gitmek isterler. Bunun şimdiye tesadüf etmesi bizim için büyük bir şanstır. Bildiğim kadarıyla şimdi Jozsef Perenyi de Sizi iki haftalığına Budapeşte'ye davet edecek. Zira evvelsi gün üniversite öğretim üyelerinin gelecek yıl için gelmesini teklif ettikleri yabancı bilim adamlarının isim listesini vermeleri gerekiyordu. Umarım, bu şekilde gelecek sene de Macaristan'a gelebilirsiniz..

Sizin buraya resmi olarak davet edilmenizin temelinde ilk sırada Macar tarihiyle etkin biçimde uğraşmanız olduğunuzu müsademizle yazdıklarıma ilave etmek ve önemle belirtmek istiyorum. Bunun üzerine ben de Üniversite'den ve Eğitim Bakanlığı'ndan davetiniz için talepte bulundum.

- Bu konu hakkında yazmak benim için çok zor- olası yanlış anlaşılımların önüne geçmek için bu davetin Sizin resmi davetinizden ayrı olduğunu, bana gönderilmiş olan davet mektubunu bundan sonra da "şekli davet" (formalite davet) saydığımı açıkça ifade etmeme müsaade buyrunuz, bundan daha fazlasını istemedim. Bu nedenle de size ebediyen minnettarım. Ancak lütfen ben oraya gelinceye kadar gönderilen davetiyenin sadece "şekli" (formalite) olduğundan kimseye bahsetmemenizi rica edeceğim (bunu istediğim için affınızı istiyorum). Bu budalalığı şu an korktuğum için sizden talep ediyorum, nitekim daha sonra bununla kimse ilgilenmeyecek.

Aksini belirtmediğiniz takdirde ekim ayının Sizin için uygun bir zaman olacağını sanıyorum. Resmi davet mektubunuzu sanırım bir iki hafta sonra alırsınız. Ben Sizin buraya geleceğinize ve burada geçireceğiniz zamanı Sizin için mümkün olan en güzel hale getirmek için herşeyi yapma fırsatı bulacağım için çok seviniyorum. Arşiv emrinize amade olacak, son elli yılın materyali hariç fotoğraf çekmek de mümkündür. Bunun Sizin ilginizi çekmeyeceğini düşünmeme rağmen yine isterseniz bunun için de izin almaya çalışacağım. Bunu kolayca söylüyorum çünkü bizde arşiv başbakanlığa bağlı olmadığı için izin açısından durum bizde İstanbul'dan daha kolaydır.

İstanbul'daki arşivde araştırma yapmak ve mikrofilm hazırlamak için Ankara'daki elçilik aracılığıyla dilekçeyi şimdiden vermek iyi olur mu ve acaba gerekli midir ?

Széchenyi kütüphanesi ödünç kitap verme işini bir haftadır tamamıyla işleme koydu. Başka zaman da memnuniyetle kitap ödünç veriyorlar.

József Berényi göndermiş olduğunuz Barkan adlı kitabı aldı. Belki teşekkür mektubunu almışsınızdır bile.

Meslektaşım Géza Fehér ile konuştum, makale daha önceden hazırlanmış ama şimdi makalenin gönderilmesi için gerekli olan iznin alınması sürecinde bulunmakta. Kısaca o size kendisi yazacak.

Umarım Haziran'da Türkiye'ye gerçekten gidebilirim. Gördüğünüz gibi burada işler hızlı ilerlemiyor. Teorik olarak gitmem konusunda karar aldılar ama vize ve pasaport işlemleri ancak şimdi başlayabilecek. Pasaportumun hazıranda hazır olup olmayacağını gerçekten bilmiyorum, oysa gitmeyi çok istiyorum. Temmuz ve ağustosta gitmeyi istemiyorum. Eğer hazıranda gidemezsem eylüle kalır. Eylül'de gelmem Sizin için uygun olur mu bilmiyorum. Bu şekilde Siz saygıdeğer profesör beyin sabrını zorluyorsam özür dilerim ama bunlar benim dışımda gelişen olaylar.

Onur verici güveniniz ve içten yardımlarınız için tekrar teşekkürlerimi sunmama müsaade ediniz.

Efendim, derin saygılarımı kabul buyurunuz.

Gyula Káldy-Nagy